

L'ànima de la vall

Lluís Cerarols,
L'ànima de la vall,
Ed. Pagès,
Lleida 2008.

Lluís Cerarols (Calders, 1957) ja va demostrar, fa uns sis anys, amb la publicació de Miquet el Cargolaire, i altres contes calderins, els seus dots de narrador, i ara ens ofereix aquesta novella, que l'any passat guanyà el III Premi Ramon Roca Boncompte a Tàrraga. Dotat, doncs, per a la narració fabuladora, l'autor sap imaginar his-

tòries, recrear ambients, dibuixar personatges, mantenint alhora la versemblança, la fantasia i la intriga. L'ànima de la vall és una novella amb dues trames superposades: una d'antiga (situada a finals del segle XIX i amb un protagonista de Calders) i una de moderna (situada en l'època actual i amb un protagonista barceloní però d'arrels calderines); i l'antiga, a més, combinant-la en dos escenaris geogràfics ben diferents: el nostre país i Cuba. Analitzant l'obra, jo hi destacaria tres valors.

1) En primer lloc, perquè em sembla la tesi que al capdavall s'hi defensa, la reivindicació de la vida lligada a la natura, amb sensibilitat per al misteri del món i, per tant, per a la poesia. Desgraciadament, l'actual civilització tecnocientífica, consumista i hedonista està rompent aquest lligam entre vida humana i naturalesa (per això el títol original de l'obra era *Adéu, vall preciosa!*, remarcant la pèrdua, i per tant l'enyorança, d'aquest valor), i l'autor, a través dels personatges literaris, se'n queixa. Així, doncs, la novella conté un missatge de plena actualitat i de fonda visió filosòfica (no endebades l'autor és docent d'aquesta matèria, la filosofia, en l'ensenyament se-

cundari): caldria mantenir l'originari lligam de la vida humana amb la natura.

2) El segon gran valor que veig en la present novella és l'esforç per salvar el llenguatge tradicional (lligat també, naturalment, amb la natura, i caic expressament en una redundància). En Lluís Cerarols s'inscriu en la nòmina d'escriptors catalans que segueixen la divisa de Salvador Espriu: «hem viscut per salvar-vos els mots, per retornar-vos el nom de cada cosa...». En aquest sentit, el lèxic que usa és riquíssim i fa les delícies de qui té una mica de gust per la llengua; a més, amb tota la raó, emprà formes filològicament ben legítimes si bé no pertanyents (per mancances de la normativa vigent) a l'actual estàndard, com ara el verb rebre (del llatí *recipere*, que evolucionà en *rezebre* > *reebre* > *rebre*, en algunes comarques i en alguns contextos, la forma llatinitzant *recebre*) i el substantiu *llagardaix* (segons el DCVB, del llatí *ibero-romànic lacertus*, variant de *lacertus*, essent *llagardaix* la forma catalana més antiga, i encara viva en moltes comarques). D'altra banda, demostra un gran coneixement dels detalls de cada ambient que reflecteix (p.e., el

món de la pagesia i de la ramaderia, les característiques dels famosos estudiants de Vic, l'exotisme d'una colònia espanyola al continent americà, etc.). Hi abunden les descripcions, tot-hora mestrioses.

3) El tercer valor que volia destacar en *L'ànima de la vall* és el protagonisme que hi adquireix una comarca natural o subcomarca fins ara poc reflectida en la literatura, com és el Moianès, i concretament la vall de Marfà, que forma un enclavament, per circumstàncies històriques, del municipi de Castellcir, però envoltat pels termes municipals de Moià, Castellterçol i Monistrol de Calders. Aquesta vall és solcada per la riera Golarra i té indrets tan pintorescos com el molí d'en Brotons, la capella i fonts de la Tosca i els Gorgs Blaus. Com tants altres paratges de Catalunya que han merescut assolir categoria literària, d'ara endavant, mercès a la ploma de Lluís Cerarols, hi tindrem aquest.

És útil i agradable de llegir *L'ànima de la vall*: una obra que ens ajudarà a salvar l'ànima –la comunió amb la natura, la bellesa del llenguatge, l'obertura al misteri de l'univers– en les valls del nostre món modern. ◆

JOSEP RUAIX I VINYET

Entorn de Fabra

A cura d'Anna Montserrat
i d'Olga Cubells,
*Entorn i vigència de l'obra
de Fabra. Actes del II Col·loqui
Internacional «La lingüística
de Pompeu Fabra»*,
Ed. Cossetània,
Valls 2007.

L'any 1998, amb motiu del cinquantè aniversari de la mort de Pompeu Fabra, es va fer a Tarragona el I Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra», organitzat pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. Cinc anys més tard (2003), se'n feia la segona edició. El llibre *Entorn i vigència de l'obra de Fabra* recull les aportacions que es van fer en aquest segon col·loqui. D'entre les aportacions més destacades –i és ben bé difícil fer-ne una tria– hi ha unes reflexions sobre l'evolució i l'aplicació –i els problemes que s'hi associen– del llenguatge estàndard català i de la normativa fabriana en particular, fetes per Jordi Ginebra; un treball sobre la difusió de la normativa fabriana durant el tardofranquisme, presentat per Daniel Casals; una aproximació al procés de revisió de les proves de la *Gramàtica* de Fabra de 1912, feta per Lluís Marquet; un report de textos

desconeguts de Fabra, a càrrec de Josep Murgades (hi ha un treball més extens, del mateix autor, publicat per l'editorial lleidatana Punctum); una comparació entre les propostes de Par i de Fabra en matèria sintàctica, feta per Salomé Ribes; un estudi sobre els criteris de codificació sintàctica de Fabra, presentat per Joan Costa; un estudi sobre el règim verbal en l'obra gramatical de Fabra, elaborat per Anna Montserrat; una reflexió a l'entorn de l'estructuració gramatical de la *Gramàtica* de 1956, presentada per Abelard Saragossà; un estudi sobre la influència del diccionari de Pere Labèrnia en el de Fabra, elaborat per M. Teresa Domingo; una anàlisi funcional dels exemples del diccionari de Fabra, realitzada per Maria Bargalló; un comentari sobre les subentrades amb nucli nominal del diccionari de Fabra, fet per Gemma Pauné; una aproximació a l'herència fabriana en el tractament lexicogràfic de la fraseologia, duta a

terme per Kárlay Morvay; una anàlisi de l'aportació de Fabra com a lexicògraf, a càrrec de Germà Colón; una comparació entre la tradició lexicogràfica catalana i la sueca durant els segles XIX i XX, feta de Dan Nosell; o una notícia sobre l'edició de les obres completes de Fabra, a càrrec de Joan Solà (entre altres aportacions). Com es pot veure, l'obra és una aproximació a diverses qüestions relatives a l'obra de Fabra, feta des de diversos angles (factors històrics o socials; aspectes lexicogràfics; aspectes gramaticals; etc.). Per tant, és una obra que permet conèixer amb detall tot allò que va tenir a veure amb el procés de codificació del català i la seva aplicació. Aquesta aportació es complementa amb els dos volums del I Col·loqui, i és previst que s'hi sumi el volum de les actes del III Col·loqui, que ha de tenir lloc a Tarragona el desembre del 2008. ◆

XAVIER RULL